

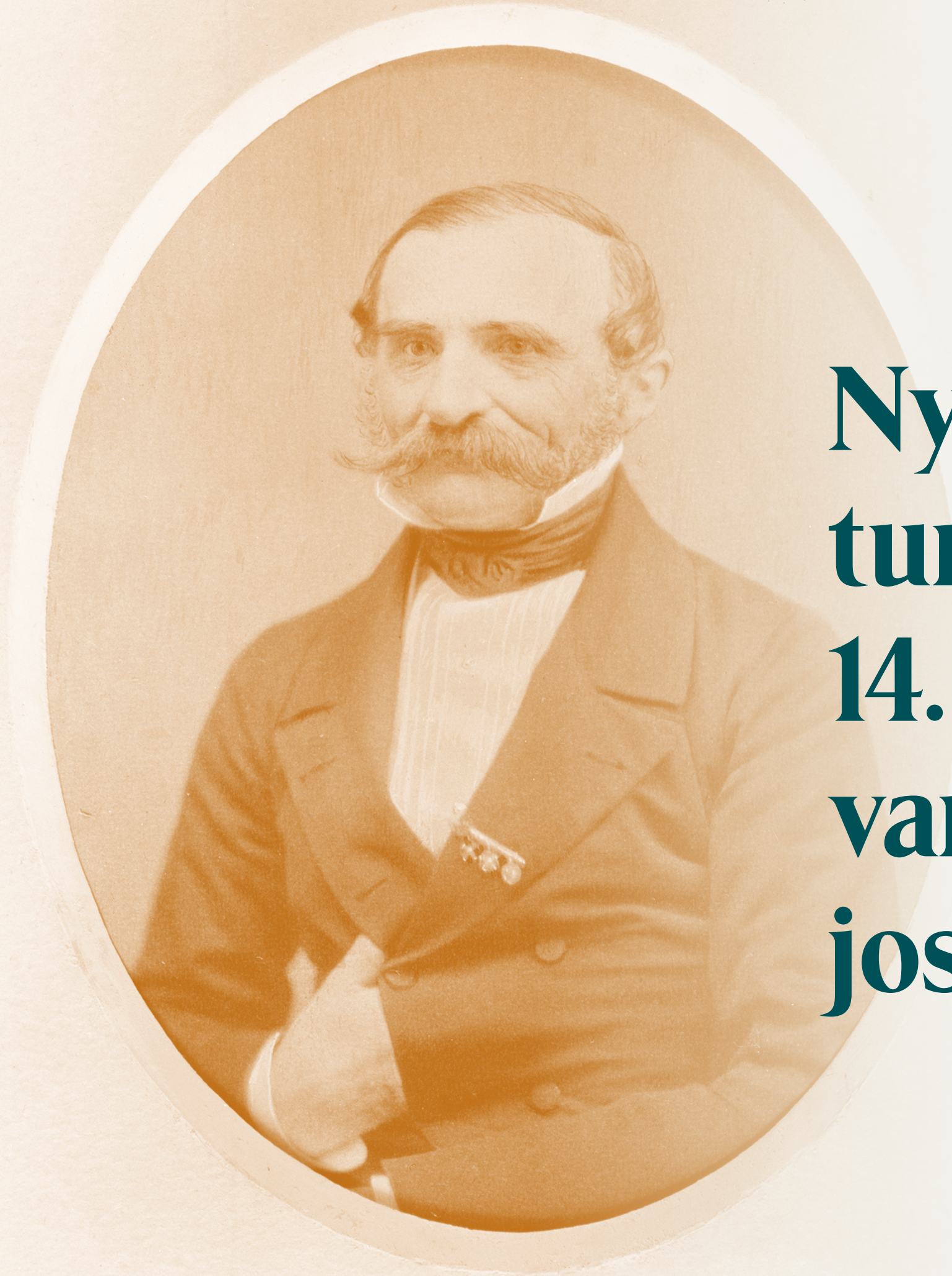

TIKKURILA

Tikkurilan historia lyhyesti

1862–2021

**Nykyisin nimellä PPG Tikkurila
tunnettu yhtiö perustettiin
14. elokuuta 1862 Keravanjoen
varteen lähes samaan paikkaan,
jossa se toimii edelleen.**

Tikkurilan historia

1862–1882

Pellavansiemeniä ja koskivoimaa

Tikkurila-nimisen yrityksen historia alkoi Helsingin pitäjän Tikkurilan kylästä. Vuonna 1757 Keravanjoen Tikkurilankoskeen rakennettiin ensimmäinen vesimylly, ja vuonna 1862 myllyn yhteyteen perustettiin öljynpuristamo. Everstiluutnantti **Anders Lorentz Munsterhjelm** omistama Dickursby Oljeslageri hyödynsi pellavan- ja hampunsiemeniä. Pellavaöljy kävi jo sellaisenaan pintakäsittelyyn, ja keittämällä siitä saatiin vernissaa, maalin sideainetta.

Öljynpuristamo sijoitettiin aikoinaan paikkaan, joka vielä nykyäänkin on logistiikan kannalta ihan-

teellinen. Lisäksi yrityksellä on ollut tilaa laajeta haluamaansa suuntaan. Koskimaisema näkyy vieläkin konttorin ikkunasta, vaikka tehtaat eivät enää veden äärellä sijaitsekaan.

Kansainvälisyys oli tapa toimia jo 1860-luvulla. Suomi oli silloin Venäjään kuuluva suuriruhtinaskunta, ja rajat olivat auki Venäjälle. Suuresta maasta löytyi sekä raaka-aineen toimittajia että asiakkaita. Yhteydet vanhaan emämaahan Ruotsiin toimivat nekin edelleen.

Tikkurilan ratsutilan omistaja, everstiluutnantti Anders Lorentz Munsternhjelm sai luvan perustaa ”pellavan- ja hampunsiemenen käyttöön perustuvan öljynpuristamon” 14.8.1862.

4

Tikkurilan havupuunsiemenet olivat ulkomailla niin hyvässä maineessa, että ne palkittiin.

1882–1902

Vernissankeittoa ja käpykauppaa

Tikkurilan öljytehdas koki useita omistajanvaihdoksia, kunnes se vuonna 1885 siirtyi Schildt & Hallbergin omistukseen. Tämä vuonna 1877 perustettu toiminimi oli perustettu ”kauppatoimintaa varten, joka pääasiassa käsittää edustukset sekä komissio- ja vientikaupan”, mutta se oli vuosien varrella muuttunut tukkukaupaksi. Jauho- ja viljakaupan ohella toiminimi harjoitti kauppaa myös meijeri- ja maanviljelyskoneilla sekä väkirehuilla, apulannoitusaineilla ja siemenviljalla.

Toiminimi Schildt & Hallberg kiinnostui öljytehtaasta osittain siksi, että sillä oli jo valmis asiakas-kunta öljykakuille, joita valmistettiin karjanrehuksi pellavansiementen puristusjätteestä. Vastapalvelukseksi se osti asiakkaittensa pellavansiemenet.

Siemenviljan ohella Schildt & Hallberg vei ulkomaille mm. suomalaisten havupuiden siemeniä. Vuonna 1886 Tikkurilaan rakennettiin siemenkaristulaitos, joka pystyi hyödyntämään 24 tynnyriä käpyjä vuorokaudessa. Tikkurilan havupuunsiemenet olivat ulkomailla niin hyvässä maineessa, että ne palkittiin hopeamitalilla Pariisin maailmannäyttelyssä vuonna 1889. Suuri osa Pohjois-Saksan met-

sistä lienee peräisin näistä siemenistä, joita vietiin myös Ranskaan, Belgiaan ja Englantiin.

Vuonna 1889 vanha vernissankeitämö korvattiin uudella. Vuonna 1897 hankittiin ensimmäiset hydrauliset öljypuristimet, ja vernissankeitämössä lisättiin kattiloiden lukumäärää. Kotimainen pellavansiementen tarjonta ei täysin pystynyt tyydyttämään kysyntää, joten raaka-ainetta jouduttiin hankkimaan välillä Argentiinasta asti. Tuotanto kasvoi niin, että Tikkurilan öljynpuristamo alkoi olla merkittävä vernissantuottaja. Siihen asti venäläinen Newskyvernissa oli hallinnut Suomenkin markkinoita.

1902–1922

Tukkukauppiaista maalinvalmistajiksi

1900-luvun alkupuolella Tikkurilan Öljytehdasta laajennettiin ja nykyaikaistettiin hankkimalla uusia koneita ja laitteita, joilla pellavansiemenistä saatiin puristettua entistä enemmän öljyä. Vernissatehtaan tulipalo vuonna 1912 katkaisi tuotannon vain lyhyeksi aikaa.

Ensimmäisen maailmansodan puhkeaminen merkitsi Tikkurilalle noususuhdannetta. Venäläisen vernissan maahantuonti loppui, ja Tikkurilan vernissan kysyntä kasvoi niin, että tuotanto oli jaettava maan rautakauppiaiden kesken kiintiöiden perusteella. Mutta vuoden 1917 jälkimainingeissa loppui myös raaka-aineen eli pellavansiementen saanti Venäjältä, ja seuraavana vuonna öljynpuristamo ei ollut lainkaan käynnissä.

Samoihin aikoihin osuuskauppa-aate oli vahvistunut siinä määrin, että ”vanhanaikaiset” tukkukauppiat, kuten **Hjalmar Schildt** ja **Mauritz Hallberg**, lopettivat toimintansa tai vaihtoivat alaa. Kauppa-huoneesta muodostettiin vuonna 1917 osakeyhtiö Ab Schildt & Hallberg Oy, joka keskittyi teolliseen toimintaan.

Sodan aikana alkanut ja heti sen päätyttyä vilkkaana jatkunut rakennustoiminta rohkaisi sijoittamaan maalialaan. Sota oli lisäksi opettanut, että oli tärkeää päästä riippumattomaksi tärkeimpien hyödykkeiden, esimerkiksi maalien ja lakkojen maahantuonnista. Tehtävä sopi yhtiölle, jolla oli jo valmiiksi oma öljytehdas ja vernissatehdas sekä pääomaa ja hyvät liikesuhteet kotimaassa.

Alku ei kuitenkaan ollut kovin ruusuinen. Heti kun itsenäinen Suomi solmi yhteydet ulkomaihin sodan jälkeen, alkoi myös ulkomaisten valmisteiden tuonti. Kovimman vastuksen kilpailussa tarjosivat Hollanti, Saksa, Iso-Britannia ja Ruotsi.

1922–1932

Valistuksella vallataan markkinoita

Kun maali- ja lakkatehdas aloitti toimintansa Tikkurilassa vuonna 1919, se ei ollut alan ainoa yritys Suomessa. Esimerkiksi Suomen Väri- ja Vernissatehdas Oy:llä oli Helsingissä pieni laitos. Lisäksi oli Frisenborgin tehtaas, Björkellin teknillinen tehdas ja Ullrich, Anderzen & Co sekä Höijerin sprilakkatehdas. Kaikki nämä olivat kuitenkin varsin vaatimattomia, ja markkinoita hallitsivat ulkomaiset valmisteet.

Suurin este yrityksen menestymiselle lienee ollut se, etteivät Tikkurilan vernissa, maalit ja lakat vielä olleet tunnettuja. Myöskään niiden samanarvoisuus tai jopa paremmuus kilpaileviin tuotteisiin verrattuna ei ollut yleisessä tiedossa. Jotta saataisiin läheisempi kosketus varsinkin jälleenmyyjiin ja ammattimailareihin, käynnistettiin prokuristi **Albin Sandströmin** aloitteesta voimakas valistustoiminta.

Asiakaslehti Tikkurilan Viesti, ruotsiksi Dickursby Meddelanden, perustettiin vuonna 1929 tarkoituksenaan voittaa asiakkaiden luottamus ”valistuksen” avulla. Aina siitä lähtien lehti ilmestyi säännöllisesti lukuun ottamatta kuuden vuoden taukoa toisen maailmansodan aikana.

Yhtiö selvisi 1920-luvun lopun lamasta varsin hyvin, ja se oli maali- ja lakkatehtaan ansiota. Vuonna 1929 alkoi Tikkurilassa vilkas uudisrakennus- ja laajentamiskausi, joka jatkui seuraavan vuosikymmenen ajan.

Kurssitoiminta, eli nykyinen asiakaskoulutus, käynnistettiin 1920-luvun lopulla. Kuva oikealla on Viipurissa vuonna 1932 pidetyltä autonmaalauskurssilta.

1932–1942

Pulasta haaste tuotekehitykselle

1930-luku oli Tikkurilassa teknisen edistymisen aikaa, ja myös tuotanto kasvoi huomattavasti. Kemian tutkimus ja synteettiset raaka-aineet muuttivat sekä maalinvalmistusprosessia että maaleja. Vernissan menekkivaikeudet ja sota-ajan raaka-ainepula hankaloittivat toimintaa entisestään.

Talvi- ja jatkosodan aikana Tikkurilan tehdasalueen rakennukset eivät juurikaan kärsineet vaurioita, mutta alituiset ilmahälytykset häiritsivät toimintaa. Myös tikkurilalaisia kaatui isänmaan puolesta taistellessa.

Tuotanto oli täysin kotimaisten raaka-aineiden varassa, ja kemistien kekseliäisyys joutui koetukselle. Onneksi yrityksessä oli paljon arvokasta tietoa. Teknillinen johtaja **Ragnar Holmström** oli ennen tuloaan Tikkurilaan vuonna 1923 opiskellut Saksassa ja työskennellyt kemian alan yrityksissä niin Venäjällä kuin USA:ssa. Liiottelematta voidaan sanoa, että pohja nykyiselle, vahvalle tuotekehitykselle luotiin jo tuolloin.

Yritykselle saatiin vuonna 1933 oma tehdaspaikunta. Samana vuonna Suomessa voimaan tullut palolaki lienee osaltaan vaikuttanut tähän. Tikkurilan tehdaspaikunta toimi silloisen Helsingin maalaiskunnan, nykyisen Vantaan kaupungin, sopimuspaikokuntana vuoteen 1960 asti.

Tuotanto oli täysin kotimaisten raaka-aineiden varassa, ja kemistien kekseliäisyys joutui koetukselle.

MIRANOL:
 Ilmassa kuivuva synteettinen lak-
 kaväri,
 kestää ilmastollista vaikutusta,
 voittaa iskunkestävyytensä puo-
 lesta tavallisen öljylakkaväriin,
 kuivuu nopeasti ja varmaan,
 voidaan sivellä tai ruiskuttaa,
 ohennetaan tarvittaessa hyvällä
 tärpätillä,
 ei pidä sekoittaa öljy- eikä öljy-
 lakkaväriin.

MIRANOL
 ISKUNKESTÄVÄ ALKYDI-EMALI
 SLAGFAST ALKYD-EMALJ

 A.B. SCHILD & HALLBERG O.Y.
 TIKKURILA DICKURSBY

MIRANOL:
 en lufttorkande syntetisk lackfärg,
 hållbar mot atmosfäriska påver-
 kan,
 överträffar i slaghållfasthet van-
 lig oljelackfärg,
 torkar snabbt och säkert,
 appliceras med pensel eller färg-
 spruta,
 spädes vid behov med god ter-
 pentin,
 bör ej blandas med olje- eller
 oljelackfärg.

1942–1952

Panostusta henkilöstöpalveluihin

Sodanjälkeisessä Suomessa riitti rakennettavaa ja maalattavaa. Tikkurilankin henkilöstön asuntokysymys oli vaikea. Niinpä yhtiö rakensi työsuhdeasuntoja ja tuki oman asunnon ostoa myöntämällä halpakorkoisia lainoja.

Yhtiö paneutui tarmolla muidenkin henkilöstön sosiaalisten etujen kehittämiseen. Huoltokonttori oli toiminut jo 1920-luvun alusta, ja sota-aikana pidettiin huolta asepalvelukseen kutsuttujen ja erityisesti kaatuneiden omaisista. Jo 1930-luvulla perustetussa ruokalassa otettiin käyttöön maksuton ateriointi, millä oli suuri merkitys sodan elintarviketilan aikana. Oma sosiaalihoitaja yhdessä kunnanlääkärin kanssa hoiti henkilöstön ja perheenjäsentenkin terveyttä.

Palontorjuntaan ja tapaturmien ehkäisyyn kiinnitettiin entistä enemmän huomiota. Henkilöstön ja tehdaslaitosten turvallisuuden lisäämiseksi tehtiin laajoja parannustöitä.

Tehtaan johdon ja henkilöstön välistä yhteistointia hoiti vuodesta 1946 lakisääteinen tuotantokomitea. Vuonna 1953 käynnistettiin vapaaehtoiselta pohjalta aloitetoiminta, jonka avulla haluttiin kerätä ehdotuksia tuotannon parantamiseksi sekä työtapaturmien vähentämiseksi.

Vuonna 1950 yhtiö sai oman henkilöstölehden ”voimistuttamaan yhteenkuuluvuuden tunnetta”. Edellisenä vuonna Tikkurilaan sosiaalipäälliköksi tullut **Johan Rosenberg** nimitettiin journalistikokemuksensa ansiosta Sävysepon (ruotsiksi Färgstänk) päätoimittajaksi, ja hän hoitikin tehtävää 40 vuotta. Hän toimi myös tehdaspalopäällikkönä ja tiedotuspäällikkönä.

1952–1962

Uusia tuotteita ja palveluja

Toisen maailmansodan jälkeen USA:n laaja keino-kumituotanto alkoi kärsiä menekkivaikeuksista. Tilanteen pelasti jälleen kerran maaliteollisuus. Syntyi styreenibutadieenilateksi, josta alkoi lateksituotteiden voittokulku sisä- ja ulkomaaleina. Tikkurilan ensimmäinen sisälateksi, vesiohenteinen Joker, tuli markkinoille vuonna 1953.

Lateksimaalien suosioon oli montakin syytä. Maalit soveltuivat telalla levitettäviksi ja nopeuttivat siten maalaustyötä oleellisesti. Haju oli totuttua miedompi, mutta tätä asiaa ei vielä liitetty suoraan työterveyteen tai ympäristönsuojeluun. 1960-luvulla lateksit olivat jo eniten käytettyjä sisämaaleja.

Tuotteiden markkinointia vauhdittamaan perustettiin vuonna 1958 värityspalvelu, jonka tehtävänä oli värikorttien ja -mallistojen kehittäminen sekä väritysneuvonta. Tämä palvelumuoto oli uusi Suomessa ja mahdollisesti myös koko Euroopassa. Värityspalvelua johtaneen taiteilija **Yki Nummen** käsialaa oli monen suomalaiskodin väritys 1950–70-luvuilla. Palvelulla katsottiin olevan myös yhteiskunnallista merkitystä, kuuluivathan tehtäväkenttään monet julkiset rakennukset, tehdas-kompleksit ja jopa kokonaiset asuinalueet. Värityspalvelu oli maksuton ja kaikkien käytettävissä.

Raaka-ainepulasta johtuen öljytehtaan toiminta oli vaikeuksissa sotavuosista lähtien. 1950-luvulla raaka-aineiden tuonti kangerteli edelleen, ja kotimainen pellavanviljely taantui valtion siirryttyä tukemaan margariiniteollisuuden tarpeisiin viljeltäviä öljykasveja. Vuonna 1960 öljytehtaan toiminta päätettiin lopettaa kokonaan. Pellavaöljyvernissa oli kuitenkin vielä tehtaan suurin tuote vuonna 1962 Oy Schildt & Hallberg Ab:n täyttäessä 100 vuotta.

1962–1972

Kapasiteettipulaa ja yritysostoja

Rakennuksia uudistettiin ja laajennettiin Tikkurilassa, konekanta parannettiin ja tuotantoa rationa-lisoitiin, mutta nämä toimenpiteet eivät riittäneet. Suomessa alkanut mittava aluerakentaminen lisäsi tuotteiden kysyntää. Schildt & Hallbergin tuotanto-kyky ei enää riittänyt.

Vuonna 1967 yhtiö osti Suomen Väriteollisuus Oy:n laitokset Hangosta. Tuotevalikoimaan saatiin myös laivamaaleja, mikä antoi vauhtia yhtiön teollisuusmaalien markkinointiin. Vuonna 1970 Suomen Väri- ja Vernissatehdas Oy:n Korson tehtaot siirtyivät Schildt & Hallbergin omistukseen. Yritysostoista huolimatta oli kuitenkin selvää, että vain mittava uudisrakennus voisi turvata yhtiön tulevaisuuden.

Modernin, maaleja ja muita pintakäsittelyaineita valmistavan laitoksen suunnittelu aloitettiin 1970-luvun alussa. Investointi oli iso eivätkä omistajasuvut halunneet siihen sitoutua. Oy Schildt & Hallberg Ab siirtyi silloisen Rikkihappo Oy:n, nykyisen Kemira Oyj:n, omistukseen vuonna 1972. Ke-väällä 2010 Tikkurila irtautui Kemirasta ja listautui Helsingin pörssiin.

Voimakkaasta kotimaisesta kysynnästä huolimatta myös vienti kiinnosti. Ensimmäinen ulkomainen tytäryritys, Fennia Färg AB, perustettiin 1967 Tukholmaan yhdessä kilpailijan, silloisen Teknos-Maalit Oy:n, kanssa. Myyntiyhtiö siirtyi kokonaan Tikkurilan haltuun vuonna 1976. Dickursby Färgin nimellä pitkään toiminut nykyinen Tikkurila AB on hankkinut Ruotsissa hyvän maineen erityisesti teollisuusmaalien toimittajana.

Vuonna 1970 markkinoille tuotiin Monicolor-sävytysjärjestelmä, joka mullisti niin maalien teon kuin jakelunkin – miten perusteellisesti, sitä ei varmaankaan osattu vielä kuvitella. Maaleja ei siis enää valmistettu värillisinä tai sävytetty tehtaalla, vaan asiakas sai maalikaupassa haluamansa sävyn odottaessaan. Värejä oli tarjolla 360, ja se tuntui uskomattomalta.

1972–1982

Maalinvalmistus tietokoneaikaan

Schildt & Hallbergin vaihdettua omistajaa uuden, suunnitteilla olevan tehtaan sijaintipaikka ei ollutkaan enää pelkkä yhtiön asia. Suomessa oli vallalla siihen aikaan voimakas pyrkimys ”hajasijoittaa” eli siirtää valtion laitoksia ja yrityksiä pois pääkaupunkiseudulta. Uuden maalitehtaankin poliitikot halusivat sijoittaa lisaalmeen.

Kun sijoituspaikasta päästiin viimein yksimielisyyteen, tehdasprojekti alkoi edistyä Vantaan Tikkurilassa. Vuonna 1975 valmistui Monicolor-tehdas keskusvarastoineen. Se oli maailman pisimmälle automatisoitu maalitehdas. Tietokoneohjattu, lähes täysin suljettu, ympäristöä ja raaka-aineita säästävä tuotantoprosessi oli silloin jotain ennen kuulumatonta.

Yhtiö oli osoittanut avarakatseisuuttaan jo aikaisemmin palkkaamalla vuonna 1974 päätoimisen ympäristöpäällikön, ilmeisesti toisena yrityksenä Suomessa. Alkuaikoina ympäristöasiat liittyivät lähinnä tuotannosta, eikä niinkään tuotteista, tuleviin päästöihin. Palontorjunta ja työsuojelu olivat huomion kohteena jo vanhastaan.

Vuonna 1975 vaihtui myös yhtiön nimi, se oli nyt Tikkurilan Väritehtaot Oy – Dickursby Färgfabriker Ab. Ruotsin kieli eli yhtiössä vielä vahvana suomen rinnalla, joskin sen merkitys alkoi vähentyä omistajien vaihduttua ja ruotsinkielisten osuuden henkilöstöstä pienentyessä jatkuvasti.

Venäjä oli toinen kieli, jolle alkoi löytyä tarvetta. Vuoden 1980 Moskovan olympialaisiin valmistautuva Neuvostoliitto tarvitsi valkoista Miranolia niin paljon kuin sitä ennätettiin tehdä. Olympialaisten jälkeen alettiin myydä automaaleja, ensin linjamaaleja tehtaille ja myöhemmin autonpaikkausmaaleja myös yksityiseen käyttöön.

1982–1992

Kansainväliseksi kertaheitolla

Vuonna 1979 päätettiin panostaa teollisuusmaalien markkinointiin entistä voimakkaammin. Uuden teollisuusmaalitehtaan ja varastojen rakentaminen aloitettiin vuonna 1982. Temacolor-tehdas käynnistyi ja teollisuusmaalien Temacolor-sävytysjärjestelmä tuotiin markkinoille vuonna 1983. Tikkurila oli ensimmäinen yritys, joka oli pystynyt standardisoimaan sekä perusmaalin että sävytyspastan niin, että kaupassa voitiin tehdä maalista sävytyskoneella haluttu väri ilman korjauksia. Lisäksi samoja sävytyspasta voitiin käyttää erityyppisten teollisuusmaalien sävyttämiseen.

Vuonna 1988 valmistuneen Novacolor-tehtaan myötä vanha 1-tehdas siirtyi historiaan. Myös tuotekehityksen resursseihin kiinnitettiin entistä enemmän huomiota. Jatkuvasti lisääntyvän kansainvälisen toiminnan ohella syinä olivat koveneva kilpailu sekä kiristyvät työturvallisuus- ja ympäristönsuojelumääräykset. Keravanjoen eteläpuolelle nousikin nopeasti uusi tutkimuskeskus: ensimmäinen vaihe valmistui vuonna 1984 ja toinen vuonna 1988.

Tikkurila kansainvälistyi vuonna 1984 kertaheitolla ostaessaan Ison-Britannian neljänneksi suurimman maalialan yrityksen. Donald Macpherson Group Plc toimi kahdeksassa maassa, Euroopan ohella myös Kaakkois-Aasiassa ja Karibiolla. Tikkurila-konsernissa oli henkilöstöä enimmillään yli 3 500. Vuonna 1986 yhtiö sai uuden, kansainvälisissä yhteyksissä entistä helpomman nimen: Tikkurila Oy.

Tikkurila oli vienyt maaleja ja pinnoitteita Neuvostoliittoon jo 1970-luvulta. Idänkaupalla oli edelleen erittäin suuri osuus yrityksen viennistä, joten Neuvostoliiton romahtaminen vuonna 1991 kouraisi myös Tikkurilaa, mutta ei kuitenkaan kovin syvältä. Venäjälle syntyi aivan uusi asiakassegmentti: kulluttajat, joita Tikkurila ryhtyi palvelemaan teolli-

suusasiakkaiden hävittyä lähes yhdessä yössä. Kotimaan korjausrakentamismarkkinoilla riitti maalille menekkiä, ja toisaalta Baltiassa ja Itä-Euroopassa näytti olevan tarjolla aivan uusia mahdollisuuksia.

Itälaajentuminen jatkui, kun Tikkurila perusti vuonna 1989 yhteisyrityksen virolaisen kemian alan yrityksen kanssa. Maalinvalmistus alkoi Tallinnassa vuonna 1992. Seuraavana vuonna alettiin tehdä maaleja myös Riiassa Latviassa, mutta tuotanto siirrettiin myöhemmin Tallinnaan ja Vantaalle. Vuonna 1995 perustettiin myyntiyhtiö Vilnaan Liettuun.

Sävytykseen oli investoitu vahvasti 1970-luvulta alkaen, ja nyt tämä liiketoiminta alkoi tuottaa tulosta myös ulkomailla. Vuoden 1982 Monicolor Futura-sävytysjärjestelmässä oli 600 väriä ja vuonna 1992 markkinoille tuodussa Monicolor Novassa peräti 2 024. Vuonna 1990 esiteltiin Värimittari, jonka avulla oli mahdollista tehdä sävytyskaava mille tahansa värille vain muutamassa minuutissa.

1992–2002

Värit valtaavat maailmaa

Tikkurila selvisi 1990-luvun alun lamasta ilman suurempia ongelmia. Sävytysteknologian maailmanvalloitus eteni Euroopasta muihin maanosiin. Yritystojen ja uudisrakentamisen kautta Tikkurilalla oli vuosikymmenen lopulla sävytykseen liittyvien komponenttien valmistusta tai kokoonpanoa kaikilla mantereilla.

Vuonna 1997 Tikkurila osti unkarilaisen maahantuojaansa, Tikkurila Kft:n. Tikkurilan teollisuusmaaliyhtiö oli aloittanut toimintansa maassa jo pari vuotta aikaisemmin, ja vuonna 2005 nämä yhtiöt yhdistettiin. Vuonna 1998 perustettiin Szczeciniin Puolaan yhteisyritys tuottamaan kauppa- ja rakennusmaaleja sekä teollisuusmaaleja, mutta myöhemmin yhtiö sulautettiin Tikkurilan muihin Puolan

Vuonna 1990 Tikkurilan myyntikonttori, joka markkinoi maalien sijasta sävytysjärjestelmiä, perustettiin Alankomaiden Dordrechtin. Timo Koski esittelee vallankumouksellista värisovituslaitetta, joka laskee sävytyskaavan värinäytteen perusteella.

Tikkurilan mainoksilla koristellut johdinautot olivat tuttu näky Moskovassa ja Pietarissa 1990-luvulla.

Vuonna 1994 Tikkurilan Vantaan toimipaikasta tuli maailman ensimmäinen ympäristösertifioitu maalitehdas.

toimintoihin. Sävytysteknologian mahdollistamat laajat värivalikoimat auttoivat saamaan jalansijaa näillä uusilla markkinoilla.

Ongelmia alkoi syntyä siitä, että sävytysasiakkaat olivat enimmäkseen muita maalitehtaita – siis Tikkurilan kilpailijoita. Liiketoiminta pilkottiinkin vuoden 1997 alusta eri yhtiöihin. Sävytysliiketoimintaa hoitamaan perustettiin Tikkurila CPS Oy. Tikkurila Paints Oy keskittyi kauppa- ja rakennusmaaleihin, ja Tikkurila Coatings Oy teollisuusmaaleihin. Tikkurila Oy jäi emoyhtiöksi, ja Tikkurila Services Oy toimitti palveluja konserniyhtiöille.

Vielä samana vuonna Tikkurila CPS osti Taotek-yhtymän, jolla oli sävytyskoneliiketoimintaa neljässä maassa. Jo vuonna 1990 oli ostettu Lohja-Winterin sävytyspastaliiketoiminta ja saatu sen mukana tuotantolaitokset kolmesta maasta. Vuosien varrella oli lisäksi perustettu omia yhtiöitä eri mantereille. Näin Tikkurila CPS:stä tuli maailman johtava sävytysjärjestelmien toimittaja, jonka valikoimaan kuuluivat kaikki sävytyksen komponentit.

Lokakuussa 2000 Tikkurila CPS myytiin ruotsalaiselle pääomasijoitusyhtiölle Industri Kapitalille ja Tikkurila palasi juurilleen eli kehittämään, valmistamaan ja markkinoimaan maalia. Päämarkkina-alueiksi jäivät nyt Eurooppa ja Aasia. Asemaa Euroopassa vahvistettiin liittämällä vuoden 2001 alusta ruotsalaisen AB Wilhelm Beckerin kauppa- ja rakennusmaalit, Alcro-Beckers AB, Tikkurilan liiketoimintaan. Kaupan mukana Tikkurila sai tuotantolaitokset Ruotsissa, Puolassa, Saksassa ja Suomessa sekä myyntiyhtiöt Tanskassa ja Norjassa.

Vuonna 1997 Tikkurila esitteli uuden sävytysjärjestelmän, Monicolor Symphonyn. Perusmaalien määrä väheni viidestä kahteen ja käyttöön otettiin uudet, ympäristöä entistä vähemmän kuormittavat sävytyspastat. Loppuvuodesta 2002 tuotiin markkinoille uusi värijärjestelmä, Tikkurila Symphony sekä valikoima uusia myymäläkalusteita.

Teollisuuden tarpeisiin kehitettiin Temaspeed-järjestelmä, joka sisältää kaikki yleisimmät koti-

maiset ja kansainväliset värikartat. Palvelukonsepti tuotiin markkinoille vuonna 1998 ja sitä laajennettiin vuonna 2005.

Mainetta saatiin muutenkin kuin sävytysteknologiaa kehittämällä. Vuonna 1994 Tikkurilan Vantaan toimipaikasta tuli maailman ensimmäinen ympäristösertifioitu maalitehdas. Vuonna 1997 Tikkurilan Eko-Joker sai EU:n ympäristömerkin ensimmäisenä tuotteena Suomessa.

Itä-Euroopan markkinat hakivat 1990-luvulla uomi-
aan. Vuonna 1995 Tikkurila perusti Venäjän ensimmäisen länsimaisen maalitehtaan Pietariin ja vuonna 2000 toisen tehtaan Moskovaan. Samana vuonna perustettiin vielä myyntiyhtiö ja varasto Siperian keskukseen Novosibirskiin. Tikkurila saavutti vahvan aseman myös Puolassa, jonne se aloitti viennin jo 1980-luvulla.

2002–2009

Yritys laajenee edelleen

Vuonna 2002 Tikkurila teki Puolassa mittavia uudelleenjärjestelyjä. Kauppa- ja rakennusmaalien liiketoimintaa varten perustettiin uusi yhtiö, Tikkurila Polska S.A., johon keskitettiin kaikki Alcro-Beckersin ja Tikkurila Paintsin toiminnot. Maalituotanto ja tuotekehitys olivat maan eteläosassa Debicassa, ja siellä oli myös yhtiön hallinto. Myynti ja markkinointi olivat Varsovassa, ja keskusvarasto ja logistiikkakeskus taas Lodzissa.

Tikkurila Coatings jatkoi Puolassa teollisuusmaali-toimintaa edelleen omalla nimellään, mutta osittain Tikkurila Polskan tiloissa. Maan pohjoisosaan Szczeciniin jäi teollisuusmaalien myynti, mutta tuotanto ja varasto siirtyivät Debicaan.

Tikkurilan teollisuusmaaleihin liitettiin Akzo Nobel Coatingsin metalliteollisuusmaalien liiketoiminta Pohjoismaissa ja Puolassa vuonna 2002, ja seuraavana vuonna ostettiin vastaava liiketoiminta Unkarista.

Vuonna 2003 Tikkurila keskitti teollisuusmaali-tuotantonsa Isossa-Britanniassa West Bromwichiin Birminghamin lähelle, ja kaksi vuotta myöhemmin Tikkurila Coatings Ltd myytiin. Vuoden 2005 loppupuolella myytiin Tikkurilan coil coatings -liiketoiminta.

Syksyllä 2003 Vantaalle valmistui koulutuskeskus Paletti, joka oli luonnollinen jatke yhtiön vuosikymmeniä jatkuneelle kurssitoiminnalle ja toisaalta vastaus asiakkaiden ja henkilöstön toiveisiin. Myös yhtiön vientitoiminta kaipasi kipeästi koulutustiloja. Vastaavanlaisia koulutuskeskuksia perustettiin myöhemmin suurimpaan osaan toimintamaista.

Vuoden 2004 alusta palveluyhtiö Tikkurila Services Oy liitettiin emoyhtiö Tikkurila Oy:hyn. Liiketoimintayhtiöt Tikkurila Paints Oy ja Tikkurila Coatings Oy sulautuivat Tikkurila Oy:hyn vuonna 2008.

Myöhemmin vuonna 2004 otettiin taas uusi askel itään päin. Tikkurila osti enemmistöosuuden

Kiovassa toimivasta maalinvalmistajasta ja hankki loputkin osakkeet vuotta myöhemmin. Ukraina on viety Tikkurilasta maalia jo 1980-luvun alkupuolelta.

Vuonna 2004 Tikkurila alkoi yksinkertaistaa konsernirakennettaan yhdistämällä teollisuusmaali-yhtiönsä sekä kauppa- ja rakennusmaaliyhtiönsä Baltian maissa ja Unkarissa.

Venäjän markkinajohtajaksi 2006

Helmikuussa Tikkurila osti venäläisen OOO KRASKI TEKS -maaliyhtiön ja saavutti samalla markkinajohtajuuden Venäjän kasvavilla kauppa- ja rakennusmaalimarkkinoilla. Tikkurilalla oli nyt maassa neljä maalitehdasta ja useampia aluevarastoja sekä kattava jakeluverkosto.

Heinäkuussa Tikkurila osti loput osakkeet ukrainalaisesta Kolorit Paints -yhtiöstä, jonka nimeksi tuli TOV Tikkurila.

Syyskuussa Tikkurila eteni yhä kauemmas itään. Almatyyn, Kazakstaniin perustettiin myyntiyhtiö TOO Tikkurila markkinoimaan kauppa- ja rakennusmaaleja Keski-Aasian vilkkaasti kehittyville markkinoille.

Samoihin aikoihin ostettiin Prahasta, Tšekin tasavallasta maahantuoja, jonka nimeksi tuli myöhemmin Tikkurila s.r.o.

Askel Aasiaan 2007

Huhtikuussa Tikkurila osti 70 prosenttia kahdesta Pietarissa toimivasta maalitehtaasta ja kaksi vuotta myöhemmin loput 30 prosenttia. OOO Gamma Industrial Coatings oli yksi maan merkittävimmistä metalliteollisuusmaalien tuottajista ja OOO Tikkurila Powder Coatings valmisti ja markkinoi jauhe- maaleja omalla OHTEK-tuotemerkkillään.

Toukokuussa otettiin ratkaiseva askel Aasian markkinoille perustamalla Pekingiin myyntiyhtiö. Samalla Tikkurila osti Kiinassa toimivan maahantuoja, CEIEC-Feelings-nimisen myyntiyhtiön.

Kesäkuussa 2009 Alcro-Beckers AB sai ensimmäisenä yrityksenä ulkomaalleen Joutsenmerkin, joka on Pohjoismaiden yhteinen ympäristömerkki.

Seuraavana vuonna perustettiin Shanghaiin myyntiyhtiö markkinoimaan pääasiassa Tikkurilan teollisuusmaaleja.

Elokuussa Alcro-Beckers myi osuutensa ruotsalaisesta tasoitevalmistajasta Scanspacista Gyproc AB:lle ja pääsi keskittymään maalinvalmistukseen.

Uusi tuotantolaitos Ruotsiin 2008

Tammikuussa tytäryhtiöt Tikkurila Paints Oy ja Tikkurila Coatings Oy sulautuivat emoyhtiönsä Tikkurila Oy:hyn. Tämä päätti vuonna 1997 tehdyn yhtiöra- kenteen, jossa yritys oli jaettu viiteen eri yhtiöön. Tik- kurila CPS Oy oli myyty jo vuonna 2000, ja Tikkurila Services Oy sulautui emoyhtiönsä vuonna 2004.

Toimittuaan Tukholmassa Lövholmenilla yli 100 vuotta Alcro-Beckers siirsi helmikuussa 2008 maali- tuotantonsa uuteen tehtaaseen, joka on täysin integroitu olemassa olevaan logistiikkakeskukseen Nykvarnissa, noin 40 km Tukholmasta. Täysauto- maattinen laitos tuki hyvin yrityksen tavoitetta myy- dä ainoastaan vesiohenteisia tuotteita. Kuukautta myöhemmin Alcro-Beckersin pääkonttori sekä teollisuusmaaliyhtiö Tikkurila AB muuttivat Tukhol- massa Hammarby Sjöstadiin.

Maaliskuussa Mainostajien Liitto valitsi Tikkuri- la Oy:n Vuoden Brändinrakentajaksi. Valinnassa kiinnitettiin erityisesti huomiota siihen, että Tikkurila oli kehittänyt markkinointiviestinnässään lisäarvoa kuluttajille palveluina ja johdonmukaisesti pitäyty- nyt valitsemassaan brändimaailmassa.

Toukokuussa Tikkurila perusti Bukarestiin Roma- niaan myyntiyhtiön yhdessä slovenialaisen JUB:n kanssa ja osti myöhemmin loputkin 50 prosenttia yhtiöstä.

Elokuussa perustettiin Minskiin Valko-Venäjälle myyntiyhtiö IP Tikkurila hoitamaan sekä kauppa- ja rakennusmaalien että teollisuusmaalien liike- toimintaa.

Joulukuussa Tikkurila hankki omistukseensa slo- vakialaisen myyntiyhtiön, jonka nimeksi tuli Tikkuri- la Slovakia s.r.o.

Tikkurila jatkoi konsernirakenteensa yksinker- taistamisprosessia sulauttamalla yhteen kolme Venäjällä toimivaa kauppa- ja rakennusmaaliyhtiö- tään vuoden lopussa, minkä jälkeen yhtiöt toimivat yhteisellä nimellä OOO Tikkurila.

Lisää panoksia Venäjälle 2009

Helmikuussa käynnistyi Mytishissä Moskovan lä- hellä uusi logistiikka- ja palvelukeskus vastaamaan vahvan kasvun ja lisääntyvän kysynnän haasteisiin Venäjän maalimarkkinoilla. Keskukseen tuli tilat myös laajamittaiselle asiakaskoulutukselle, joka oli olennainen osa yrityksen markkinointia. Kaikki Tik- kurilan Moskovan alueen toiminnot olivat nyt samal- la toimipaikalla.

Toukokuussa Tikkurila osti loput 30 prosenttia kahdesta Pietarissa toimivasta maalitehtaasta. OOO Gamma Industrial Coatings valmisti metalli- teollisuusmaaleja ja OOO Tikkurila Powder Coatings jauhemaaleja.

Kesäkuusta lähtien kaikki Baltiassa aikaisemmin Tikkurila-Vivacolor-nimellä toimineet yhtiöt jatkoivat nyt Tikkurila-nimellä. Tämä oli jatkoa vuonna 2004 käynnistyneelle konsernin yksinkertaistamispro- sessille.

Kesäkuussa Alcro-Beckers AB sai ensimmäisenä yrityksenä ulkomaalleen Joutsenmerkin, joka on Pohjoismaiden yhteinen ympäristömerkki. Kaksi vuotta myöhemmin Alcron ja Beckersin ulko- ja si- sämaaleille myönnettiin viisi uutta Joutsenmerkkiä.

Elokuussa Tikkurila osti slovenialaisen JUB:n osuuden Romaniassa sijaisevasta myyntiyhtiöstä ja omisti yrityksestä sen jälkeen 100 prosenttia. Yhtiön nimeksi tuli Tikkurila SRL.

Syyskuussa Tikkurila toi markkinoille uuden Avatint-sävytysjärjestelmän, jossa hyödynnettiin uusinta pasta- ja pigmenttitekniologiaa. Uudistuk- sen taustalla oli myös varautuminen entisestään tiukentuviin EU-tason määräyksiin, jotka koskivat maaleista haihtuvia orgaanisia yhdisteitä (VOC). Samalla esiteltiin Tunne Väri -kokoelma ja Visio-myymläkonsepti. Uutuudet otettiin portaittain käyttöön Tikkurilan eri toimintamaissa.

Joulukuussa käynnistyivät Pietarissa modernit vesiohenteisten maalien tuotantolinjat Obukho- von toimipaikalla. Tämä kompakti, länsimaiseen teknologiaan perustuva, puoliautomaattinen laitos mahdollisti erittäin joustavan tuotannon.

2010

Itsenäinen pörssiyhtiö

Vuoden 2010 alussa otettiin käyttöön uusi ohjelma ”Vastuullinen yritystoiminta” korvaamaan vuodesta 2001 käytössä olleen koko konsernin kattavan yhteiskuntavastuuohjelman. Tavoitteiden edistymisestä ryhdyttiin raportoimaan vuosittain kansainvälisen GRI-ohjeistuksen mukaisesti.

Tikkurila Oy muutti nimensä 17.2.2010 Tikkurila Oyj:ksi. Yhtiö listautui Helsingin pörssiin 26.3.2010, jolloin kaupankäynti Tikkurilan osakkeilla alkoi. Entisen yhden omistajan (Kemira Oyj) sijaan yhtiö sai yli 30 000 osakkeenomistajaa. Vuoden 2011 lopussa osakkeenomistajia oli noin 23 000.

Huhtikuussa Tikkurilan Visio-myyväläkonsepti palkittiin palvelumuotoilusta ”Hopeahuipulla”. Grafia-yhdistyksen järjestämä Vuoden Huiput on Suomen merkittävin markkinointiviestinnän ja muotoilun kilpailu.

Lokakuussa puutaloille tarkoitettu Tikkurila ProHouse -konsepti esiteltiin FinnBuild 2010 -messuilla. ProHouse-pintakäsittely tuottaa valmiiksi pintamaalattua puutavaraa talotehtaille, rakennuttajille ja kuluttajille.

Tikkurila osallistui Shanghain maailmannäyttelyyn Finpron Suomen EXPO 2010 -hankkeen partnerina. Suomen Kirnu-paviljonki palkittiin kokoluokassaan suunnittelultaan ja arkkitehtuuriltaan näyttelyn parhaana. Tikkurila toimitti maaleja ja lakkoja Kirnun teräsrunkoon ja kaikkiin sisätiloihin sekä sisäänkäyntiin ja sisäpihan ulkoseiniin.

Huhtikuussa Tikkurilan Visio-myyväläkonsepti palkittiin palvelumuotoilusta ”Hopeahuipulla”.

2011

Uudelleenjärjestelyjä ja tehostamista

Tammikuussa Tikkurila myi Venäjän jauhemaaliliiketoimintansa.

Tikkurilan ja Nykytaiteen museo Kiasman yhteistyö sai entistä värikkäämpää jatkoa ARS 11 -näyttelyssä, joka oli avoinna Helsingissä huhtikuun puolivälistä marraskuun loppuun. Maailmankuulun taiteilija **Odili Donald Oditan** noin sadan neliön kokoinen seinämaalaukseen ”Ajan kaari” oli maalattu Tikkurilan tuotteilla Kiasman Panoraama-tilaan. Teoksessa oli valkoisen lisäksi 68 mittatilaustyönä tehtyä Harmony-maalin sävyä.

Heinäkuussa Tikkurila osti serbialaisen maaliyhtiön Zorka Color d.o.o:n liiketoiminnan. Yhtiöllä oli toimipaikat Serbiassa ja Makedoniassa.

Lokakuussa esiteltiin Väri ja Pinta -messuilla Profe – Tikkurilan ammattilaispalvelut -konsepti. Tavoitteena oli tarjota yhä laajempaa ja kohdistetumpaa palvelua ammattikunnan eri toimijoille. Palvelukokonaisuus otettiin käyttöön Suomessa välittömästi.

Lokakuussa Tikkurilan hallitus päätti konsernin strategian täsmentämisestä. Tavoitteena oli olla maantieteellisellä toiminta-alueella johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maaliin liittyvien ratkaisujen tarjoaja. Kasvua haettiin erityisesti orgaanisesti vahvoja brändejä hyödyntäen, jakeluratkaisuja kehittämällä ja soveltuvien osin palveluliiketoiminnan avulla. Tehokkuutta parannettiin kaikissa toiminnoissa.

Uuden strategian julkistamisen jälkeen Tikkurila teki marraskuussa aiesopimuksen kolmen myyntiyhtiönsä myymisestä Unkarissa, Slovakiassa ja Tsekissä Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle tsekkiläiselle yhtiölle.

Marraskuussa Tikkurila Oyj sai Joutsenmerkin kahdelle sisämaalilleen. Ruotsalaisella tytäryhtiöllä

Alcro-Beckersillä oli jo ennestään useita Joutsenmerkkejä, joten Tikkurila-konsernilla oli tämän jälkeen eniten ympäristömerkittyjä kauppa- ja rakennusmaaleja Pohjoismaissa.

Joulukuussa Tikkurila teki kaupat Tukholmassa ja Uppsalassa sijaitsevista kahdesta maalimyymälästä SBU Scandinavia -liiketoimintayksikön silloiselle vetäjälle ja muille yksityishenkilöille.

Varmistaakseen kilpailukykyä epävarmassa ja nopeasti muuttuvassa markkinatilanteessa Tikkurila julkisti marraskuun lopulla koko konsernia koskevan toimenpideohjelman, jonka tavoitteena oli joustavampi organisaatio ja kustannusrakenne sekä toimintamallien yksinkertaistaminen.

2012

Tikkurila 150 vuotta

Tikkurila täytti 150 vuotta vuonna 2012. Yhtiön virallinen syntymäpäivä on elokuun 14. päivä. Juhlavuotta vietettiin yhdessä eri sidosryhmien kanssa läpi vuoden. Juhlavuoden ulkoasun sitoivat yhteen virallinen tunnusmerkki, kuvakonsepti ja ”Värikkäitä visioita vuodesta 1862” -iskulause.

Vuonna 2012 Tikkurila edisti eri-ikäisten ihmisten hyvinvointia osallistumalla projekteihin, joissa parannettiin ympäristöä maaleilla ja väreillä. Osana juhlavuotta Tikkurila julkisti sosiaaliseen vastuuseen liittyvän Kestävää kauneutta -ohjelman, jonka tavoitteena oli edelleen korostaa Tikkurilan vastuullisuutta niillä markkinoilla ja alueilla, joilla yritys toimi.

2021

Tikkurilasta tulee osa PPG:tä

Yhdysvaltalainen PPG osti Tikkurila Oyj:n kesäkuussa 2021, ja kaupankäynti Tikkurilan osakkeilla Nasdaq Helsingissä päättyi 29.10.2021.

Valkoisen lisäksi tässä Kiasmaan vuonna 2011 tehdyssä teoksessa oli 68 mittatilaustyönä tehtyä Harmony-maalin sävyä.

